

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 457. Pactum legis commissoriæ constitutioni pignoris adjectum quid sit, & num licitè adiiciatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Dum è contra jus antichrifeo non fupponit illas promiffas & debitas, nec conceditur ad compenfandum illas, fed folum pro ufura feu ufu aris alieni. Neque cum ipfo iure pignoris, quod non eft utendi fruendi, fed jus in re pro fecuritate debiti conftitutum. Jus hoc antichreticum, fupposito etiam, quòd licitum fit, de quo paulò poft, nemo alteri concedere potefte, nifi qui & oppignorandi & re utendi potefatem habet. Unde licet creditor rem fibi oppignoratam fimpliciter, rursus alteri dare poffit pignori; non tamen eandem rem in antichrifin concedere alteri potefte. Muller. *loc. cit. lit. v.* Conftituitur in rebus frugiferis, intelligendo etiam eas, quæ civiliter tantum fructificant, & quarum occasione redditus vel alia commoda percipiuntur. Nec interefte, five fint immobiles, five mobiles; cum etiam rerum mobilium ufus creditori permitti poffit juxta *l. 9. ff. de fuppell. legat.* atqui ita conftitui potefte in jumentis, fervis; imò in vafis argenteis, annullis, gemmis, &c. quibus homines ornandi corporis gratiã utuntur; cum etfi familia naturã fuã fint res fertiles, aliquam tamen utilitatem afferre videntur, dum exornatio, recreatio, delectatio pro fructu earum habentur, ita ut etiam ufusfructus in iis conftitui poffit; ita Muller. *loc. cit.* cum Lauterb. *de jur. antichrif. th. 25.* Item in rebus incorporeis, puta jurisdictione, nominibus, jure percipiendi redditus; cum & hæc fuo modo fructificant, dum nominum fructus funt ufuræ, jurisdictionis multæ, juris reddituum annuæ præstationes. Conftituitur quoque exprefse vel tacite; de quo vide Muller. *l. c. lit. d.* & exprefse quidem vel determinate, dum fructus non omnes fed ad certam quantitatem, v. g. femiffem percipi permittuntur. In quo cafu creditor rationes fructuum perceptorum reddere tenetur. Carpz. *p. 2. c. 16. def. 41.* Muller. *loc. cit.* vel indeterminate, dum fimpliciter fructus in vicem ufurarum percipi exprefse permittuntur. In quo cafu creditor omnes rei antichreticæ fructus lucratur, nullasque eorum perceptorum rationes reddere cogitur. Muller. *loc. cit.* cum Mevio. Plura alia ad hunc contractum fpectantia vide apud eundem Muller.

2. Resp. fecundò: Pactum antichreticum jam explicatum jure civili, *l. 14. § 17. C. de ufur. l. 8. ff. in quib. cauf. tacit. pignor. contrab.* permittitur, & minimè ufurarium reputatur, paffimque practicitur fine fcrupulo, & ut ait Muller. *loc. cit.* immemoriali & recepta in Gallia, Italia, totaque Germania confuetudine approbatur. Quam tamen ipsam à Jure civili factam permissionem & licentiam ita diftinguit. Molin. *tr. de commerc. & ufur. qu. 35. n. 259.* ut, fi concedatur antichrifis temporalis feu pro certo tempore, ea valeat & licita fit, non tamen fit antichrifis propriè. Si verò antichrifis fit perpetua, nimirum conftituta tamdiu, donec à debitore redimatur, ea quidem fit vera & propriè dicta antichrifis, fed illicita. Verùm, cum non fit ratio, cur una potiùs fit licita quàm alia, nullum in jure fundamentum habeat, hæc diftinctio, merito eam rejicit. Muller. Qui ipfe aliam eum communiore affert diftinctionem. Ita ut, cum leges loquantur de incerto fructuum eventu, ea nihilominus antichrifis habeatur pro illegitima & ufuraria, quæ confuetum ufurarum modum nimium excedat, v. g. dum ufura creditæ pecuniæ eft decem florenorum; ex fundo verò pignori dato ad minimum etiam incidente fertilitate, colliguntur 20. florenorum fructus; ita ut nulla confuetudo talem conventionem tueri valeat. Secus, dum ille excelfus

modicus eft: quamvis dum præventus ex re oppignorata nimis certus, facileque fieri potefte & fæpe fiat, ut non excedat vel non adæquet legitimas ufuras, fructus hi quandoque provenientes uberiorés, non computati in fortem, fed cedentes lucro & emolumento creditoris, non reddent conventionem antichreticam ufurariam, fi compenfata unius anni fertilitate per ubertatem alterius anni excelfus talis nimius non remaneat. Attendendæ quoque ad diminuendum hunc excelfum expenfæ factæ à creditore in perceptionem illam fructuum; de quo vide Muller. De cætero, quòd ex aliquorum fententia affert Gall. *l. 2. obf. 3.* & dicit non carere ratione, nimirum pactum antichreticum tunc fore ufurarium; quando creditor fui tantum quæftus & emolumenti gratiã fic contrahit captando lucrum ex re aliena, nempe pecunia; quæ de fe fertilis; fecus, fi folum debitorem juvandi caufã id faciat, id inquam, non capio; cum talis intentio pacto illi extrinfeca, naturam illius non mutet. His non obftantibus.

3. Resp. tertio: Antichrifin fimpliciter & regulariter tanquam ufurariam rejici & damnari Jure canonico, *c. 1. 2. § 8 de ufur. c. 7. de jurejurand.* uti hoc ipfum libenter admittunt & teftantur Coftal. *ad l. 33. de pignorat. act.* Berlich. *p. 1. decif. 170. n. 2.* Muller. *ad Struv. ff. de pignorat. act. th. 52. lit. v.* cum communi civiliftarum. Idque ex ea manifefte ratione, quòd mutans accepto pignore feu pignoratarius non fit dominus pignoris; adeoque titulo pignoris accepti ex re oppignorata tanquam aliena percipere fructus non computandos in fortem iniquum fit & ufurarium. De quo ex profeflo *c. seq.* unde immeritò ait Muller. Sic à jure canonico ftatui fine jufta & legitime concludente caufa, quamvis bene dicat, antichrifin etiam de Jure canonico in pluribus cafibus effe permiffam. De quibus quoque inferius.

Quæft. 456. Pactum legis commifforie conftitutioni pignoris adjectum, quid fit, & num licite adjiciatur?

1. Resp. ad primùm: Pactum legis commifforie adjectum oppignorationi dicitur illud, quo debitor cum creditore pacifcitur, ut fi debitum ex mutuo. V. g. non fuerit folutum intra certum tempus, pignus pro fecuritate debiti datum committatur, feu creditori totum feu abfolutè & pleno jure cedat, vel tanquam in folutum, vel etiam in feudum datum; ita ut dein ab eo repeti nequeat. Pirh. *h. t. num. 27.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 31.*

2. Resp. ad fecundùm: Pactum hoc utroque jure ut illicitum reprobatum, & eft ipfo jure irritum; & quidem Jure Canonico, *c. fignificante. h. t.* Jure civili toto ferè *ut.* & præcipue *l. fin. C. de paff. pignor. & leg. commiffor. in pign. refcund.* Eftque ratio, quòd pignus ordinariè plus valeat quàm debitum, dum ordinariè egentes pecuniã, ut eam mutuo accipiant, faciliùs liberaliter pignus offerant in pretio longe excedente quantitatem debiti. Atque ita, fi debitor ftatuto tempore non folvens debitum, vi dicti pacti relinquere debeat creditori pignus, cogitur plus folvere quàm debet, ipfeque creditor vi mutui alteriusvè obligationis ultra fortem fibi debitam absque jufto titulo acciperet, adeoque committeret ufuram faltem palliatam, cui, uti & avaritiæ creditorum, quia tale pactum occasionem præbet, merito prohibetur. Cujus quia contrarium eft in contractu venditionis & em-

& emptionis, dum ei adjicitur tale pactum, ut nisi intra certum tempus pretium conventum solvat creditor, res pro inempta censetur, ejusque dominium redeat ad illum; siquidem hac ratione nullo damno aut injuria afficiatur emptor; cum plerumque & ferè semper justo & aequali pretio res emanant; hinc inquam tale pactum licitum censetur juxta *l. 1. junctâ gl. v. commissoria. § l. 2. ff. de leg. commissio.* Atque ita cum communi tenent Abb. *in c. significante. h. t. n. 7.* Azor. *p. 3. l. 7. tr. de pignor. c. 10. in pr. Pirh. h. t. n. 28.*

3. Resp. tertio dicta prohibitio legis commissoriae variè extenditur, ita ut adhuc locum habeat primo, ubi creditor non dedit mutuum pecuniam, sed venditor credito vendidit rem suam, vel etiam locavit, accepto ab emptore vel locatore pignore cum pacto legis commissoriae non minus peccat in legem commissoriam; cum & talis emptor pressus inopia, ut locationem vel venditionem facilius obtineat, ad taliter paciscendum pignusque in pretio excedens pretium locationis vel rei emptæ offerendum adigitur. Loquitur enim citata *l. fin. generaliter tam de debito ex mutuo, quam de alio debito. Pirh. h. t. n. 30. Mozz. tr. de pign. tit. de accidental. pignor. n. 6. § 7. Muller. ad Srru. in ff. de pign. th. 7. lit. 6. citatis Brunem. ad cit. l. fin. C. de pactis pign. n. 6. Pacian. conf. 260. n. 4. Negulant. de pign. 4. part. n. 2. & aliis. Secundo, si creditor cupiens evitare per indirectum non rem oppignoratam sed aliam; v. g. hortum, domum, non soluto statuto die debito, sibi pro quantitate debita pleno jure cedi curat; cum juxta *l. 30. ff. de LL. in fraudem* non tantum faciat ille, qui cum proposito transgrediendi legem in eam peccat, sed etiam qui citra dolum id facit, quod legis sententia repugnat Muller. *l. c. cum Covar. var. resol. l. 3. c. 2. n. 17. Fabro in Cod. l. 8. tit. 22. d. 2. & aliis à se citatis. Tertio dum filius habens peculium castrense, à patre mutuum accipiens, patri in securitatem crediti live in pignus cum pacto legis commissoriae tradit rem ad dictum peculium pertinentem; non obstante, quod pietas paterna praesumatur repugnare legis commissoriae prohibitioni; cum *cit. l. fin. nullum faciendi discrimen inter patrem & filium aliosque extraneos, generaliter illud pactum improbet Muller. l. c. lit. 6. remittens ad alios. Quarto si fover in securitate dotis solvendæ, seu in pignus constituit, ut, si inta certum terminum dote non soluta, domus jure domini cedat genero, cum vel sic iniqua conditio inferatur fovero: doti verò, cujus aliàs magnus in jure favor, non ita favendum, ut alteri fiat injuria juxta *c. 6. de donat. inter vir. & mulier. Muller. l. c. lit. 8. cum Negulant. de pign. part. 4. n. 8. Coler. decis. 231. n. 3. Bachov. de pign. l. 2. d. 26. n. 6. & pluribus aliis contra Mozz. de pign. rubr. de accidental. pign. n. 16. Azor. l. c. Pirh. h. t. n. 32. Reiff. h. t. n. 63. dissentientes ex ea ratione satis probabili; quod fover possit sua sponte plus velle dare in dotem, quam ab initio promisit, modò id sciens ac volens faciat, & gener seu maritus dotem integram conservare debeat, quæ etiam soluto matrimonio reddit ad dantem. Quinto etiam pactum illud nullam læsionem debitoris contineat; cum Constantinus in *cit. l. fin. C. de pact. pignor.* imposterum omnem legis commissoriae memoriam aboleat, & ob summam debitorem fraudandi facilitatem talis pacti usum illicitum esse voluerit; adeoque non tantum læsionem debitorum, sed etiam lædendi occasionem tollere voluit. Perez. *ad Cod. l. 8. tit. 35. n. 3. Mæstert. de leg. commiss. in pign. q. 3. n. 3.*****

Covar. *loc. cit. n. 8. Muller. loc. cit. lit. 6. Sexto etiam si debitor renunciaverit beneficio legis commissoriae prohibentis tale pactum. Abb. in c. significante. h. t. n. 4. Azor. loc. cit. §. quaris an valeat. Pirh. h. t. n. 30. et si enim debitor renunciare possit juri principaliter in sui favorem concessio, non tamen juri, quod etiam statutum est in odium & pœnam creditorum, & quidem publicæ utilitatis graviâ, ne fraudibus & injuriis occasio præbeatur; juxta *l. 11. ad SC. Macedon. junctâ glos. Adde, quod, si renunciationi huic locus relinquere, liberrimè nasceretur occasio defraudandi egentes debitores; creditores enim non nisi prævia hac renunciatione egentiarum debitorum succurrerent; debitores vero eadem facilitate, quâ in pactum hoc consentiunt, dispositioni *cit. l. fin.* renunciarent; atque ita inversâ illâ lege, fraus nova inventa esset. Brunem. *ad cit. l. n. 10. Muller. loc. cit. th. 8. Septimo etiam si tale pactum confirmatum juramento de non creanda ulla molestia creditori in repetendo pignus post debitum non solutum statuto tempore, qui est casus *c. significante. h. t.* nequit enim dictum pactum per tale juramentum confirmari, ita, ut jus aliquod creditori reservandi pignus acquiratur; cum nequeat esse vinculum iniquitatis; quamvis obliget debitorem ex vinculo religionis, & is illud implere teneatur; cum is illud observare possit absque peccato, quale non est, nec quicquam continet mali, rem suam minore pretio quam valet, apud alium relinquere, et si iniquum respectu creditoris rem illam, & quidquid ex illa perceptum, ultra debitum retinere; ita Pirh. *l. c. cum Azor. l. c. §. ego verò. Potest tamen & ipse debitor pignus repetere, ubi juramentum ei relaxatum, uti & ubi ante tempus elapsum impeditus fuit solvere debitum; cum juramentum non obliget in casu justo impedimenti sed & hæres defuncti debitoris etiam citra relaxationem juramenti soluto debito pignus repetere poterit; neque enim ipse juravit se non repetiturum; neque juramentum à debitore factum illum obligat, utpote personale. Abb. in c. veritatis. de jurejur. n. 3. Pirh. h. t. n. 29. Octavo etiam si tale pactum non in continente seu ab initio conventionis, sed ex intervallo adjectum fuerit, uti probabilius docent Covar. *cit. c. 2. n. 8. Zoëf. ad ff. h. t. n. 19. Pirh. h. t. n. 33. Mull. l. c. lit. n.* et si enim videri posset in hoc secundo casu id licere, sublata omni occasione fraudis; cum creditor jam habeat id, cujus accipiendi gratiâ adhibebatur ad consentiendum illi iniquo pacto, nempe mutuum; re ipsa tamen talis occasio non deficit, dum etiam tempore mutui restituendi non raro debitor laboret eadè, si non quandoq; majore egestate, unde adigitur rem oppignoratam pro debiti quantitate minore relinquere creditori; & certè negari non potest, hunc ex intervallo recipientem aliquid ultra sortem ex causa mutui, dum nimirum pro pecunia credita venditur ei injusto pretio pignus, committere injustitiam & palliatam usuram, ut Pirh. *n. 26. cum Less. l. 2. c. 21. n. 119. Covar. l. 3. c. 9. n. 2. Laym. l. 3. tr. 4. c. 16. n. 18. Nonò etiam si pactum illud videatur alicubi consuetudine approbatum; cum talis consuetudo, utpote repugnans juri naturali & positivo, potius dicenda sit corruptela Pirh. *h. t. n. 30. in fin. cum Mozz. tr. de pignor. tit. de accid. pign. n. 10. Decimo extendit se prohibitio hæc ad pactum tale, quibuscunque verbis indirectis & obliquis conceptum; cum verba hæc tendant ad eandem iniquitatem, & Imperator *cit. l. fin. C. de pact. pignor.* intenderit contra quascunque captiones debitoribus plenissimè******

nissimè subvenire. Gl. ad cit. l. fin. v. emisse. Bartol. ad l. 1. C. de pact. pign. Brunem. ad cit. l. fin. n. 5. Mozz. l. c. an. 4. Mull. cu. ib. 7. lit. e. Pirh. l. c. Undecimò neque tale pactum licitum est aut subsistit favore transactionis, dum v. g. quis alteri, ut litem remitteret, promisit certam summam, & pro futura solutionis securitate pignus dedit ea lege, ut debito ex transactione statuta die non soluto, pignus creditori pro quantitate debita pleno jure cedat, cum transactione, quæ in leges peccat, favore indigna sit juxta l. 42. C. de transact. & præsidium juris non mercatur transgens, qui pacto jure publico improbo utitur juxta l. 6. C. de pact. & l. 5. de pact. dot. ita Muller. cit. ib. 7. lit. i. cum Fabro in Cod. l. 8. tit. 22. d. 3. Menckin. de leg. commissor. à jur. prohib. ib. 24. contra Cravett. conf. 145. n. 19. & Jason. ad l. quamvis. C. de transact. n. 4. Duodecimò neque valet inter debitorem & fidejussorem, dum v. g. quis pro alio fide juber accepto ab eo pignore hac lege, ut, si per solutionem fidejussoris liberatus obligatione, quæ obstrictus erat creditori suo, pro ista solutione fidejussori præstituta die non satisfaciatur, pignus eidem pro quantitate debita cedat creditori. Si quidem rem oppignoratam non acquiri statuitur cit. l. fin. de pact. pign. inter creditores autem numeratur juxta l. 1. 1. de v. S. etiam fidejussor, qui solutione sua debitorem principalem liberavit eumque ad soluti restitutionem obstrictum habet; unde dum is ab eo pari necessitate, nempe pecuniæ inopiâ invitatur debitor ad tale pactum ineundum, & pignus sub illa lege recipit, non minùs in citatam l. fin. peccat, quàm alius creditor, & ita tenent Pinell. p. 2. Rubr. Cod. de resc. vendit. n. 31. Covar. l. c. n. 7. Bachov. de pign. l. 1. c. 16. n. 5. Trentacinq. var. resol. l. 3. resol. 11. de pign. n. 12. & alii, quos citat & sequitur Muller. l. c. lit. x. dissentientibus apud Eundem Negufant. Brunem. Fabro. Paciano &c.

3. Resp. tertio: Validum nihilominus & licitum minimeque prohibitum per cit. l. fin. de pact. pign. est pactum, quò ita paciscitur debitor cum creditore, ut, si debitum intra statutum tempus non fuerit solutum, pignus sit datum in solutum seu venditum creditori justo pretio, quanti nimirum tunc arbitrio viri prudentis vel Judicis æstimabitur, ita ut in quo pignoris pretium excedit quantitatem debiti, id restituendum sit debitori, cum tunc nihil ultra sortem accipiatur, nullaque fraudibus præbeatur occasio ex tali pacto, quod rationem venditionis conditionalis habet; ita eam communi Abb. in c. significante. h. t. n. 6. Covar. l. c. n. 8. §. secundo infertur. Azor. l. c. §. ar. vero licitum, Molin. de 7. C. 7. tr. 2. d. 334. n. 3. Pirh. h. t. n. 32. Stru. ad ff. de pign. th. 8. juxta expressum textum. L. si fundus. ff. de pign. Idem dicendum, si absolute & simpliciter conventum esset, ut, si debito tempore facta non fuerit solutio, pignus sit venditum, vel datum in solutum, subintelligitur ex benigna interpretatione: justo pretio taxando arbitrio prudentis viri. Abb. Molin. Covar. Pirh. LL. cit.

Quæst. 457. Quinam pignus constituere possint vel non possint?

1. **R**esp. primò in genere: Quinam pignus legale & Prætorium constituere possint, constat ex antecedentibus; pignus verò testamentarium constituere possunt, qui testamentum condere possunt; adeoque etiam fœminæ & minores; cessat enim hic ratio, ob quam aliàs oppignorare prohibentur, nempe favor illorum, ne decipiantur.

Lauterb. ad ff. de pignor. §. 47. Pignus conventionale constituere nomine suo possunt validè, qui nomine suo alienare possunt, & liberam rerum suarum administrationem habent, & specialiter res suas oppignorare non prohibentur. L. ult. C. de reb. alien. l. 18. §. fin. de pignorat. act. Stru. ad ff. h. t. th. 5. Lauterb. l. c. etiam enim hi jus pignoris in re oppignorata non habent formaliter habent tamen illud virtualiter seu caulativè, & hinc illud in alium transfere, seu alteri in re sua constituere non secus ac aliàs juris in re species, quas ipsi non habent formaliter. Idque five habeant dominium revocabile, five irrevocabile. L. 4. §. 3. ff. de in diem addit. five in solidum, five ex parte, quò ad partem nimirum suam pro indiviso obligandam. L. unic. C. si res pignor. dat. ita ut divisione facta, utriusque pars pro indiviso pro parte dimidia maneat obligata. L. 7. ff. fin. ff. quib. modis pign. solv. Brunem. ad cit. l. unic. n. 3. Lauterb. l. c. five habeant dominium plenum, five minùs plenum. Arg. l. 18. §. 1. ff. de pignor. act. five utile, ut sunt emphyteuticarius, superficiarius. L. 16. §. fin. ff. de pign. act. l. 13. §. 3. l. 31. ff. h. t. cum etiam bona emphyteutica in generali hypotheca veniant. Muller. in ff. h. t. lit. e. juxta dicta à nobis supra; modò ab illis hæc oppignoratio non fiat in præjudicium domini directi, qui aliàs jure suo rem occupare potest, si ex jure probatis causis fiat caduca. L. 3. ff. de pignor. Muller. ad ff. de pign. th. 5. lit. b. Item usufructuarius jus usufructus oppignorare potest, Arg. l. 11. §. 2. h. t., Negufant. de pignor. p. 2. m. 3. n. 9. Muller. l. c. Lauterb. cit. §. 47. Sic etiam possessor bonæ fidei hypothecam constituere potest, eaque sustinetur ex æquitate tuitione Prætoris. L. 18. ff. de pignor. Bachov. tr. de pign. l. 2. c. 2. n. 4. Negufant. loc. cit. Muller. Lauterb. LL. cit. An verò & qualiter vasalli oppignorare possint res feudales, satis constat ex dictis supra. Porrò jus pignoris datum ab iis, qui jure directo proprietatis carent, tandiu tantùm durat, quamdiu durat eorum jus utile, qui pignus dederunt; & resolutio hoc jure dantis, resolvitur quoque accipientis pignus, quod is in eo habet. L. 31. ff. h. t. l. 4. §. 3. ff. de in diem addit. Lauterb. loc. cit.

2. Resp. secundo: E contra nomine proprio oppignorare nequeunt, qui rerum oppignorandarum domini non sunt, vel si sint domini, earum liberam administrationem non habent, ut pupilli & minores sine consensu & autoritate suorum tutorum & curatorum, l. 1. ff. qua res pign. quin & respectu immobilium, & quæ his æquiparantur, sine Magistratus decreto. L. 1. ff. de reb. eor. qui sub tutor. & curat. Quò etiam spectant prodigi & suo modo furiosi, ut Lauterb. loc. cit. §. 50. Item qui rerum suarum domini earumque administrationem habent, lege tamen specialiter prohibentur oppignorare: Sic mulieres, etsi jure civili regulariter de rebus suis liberè disponere & contrahere possint, suisque creditoribus res suas oppignorare. L. 12. C. de pign. pro aliis tamen res suas obligare prohibentur ob SC. Vellejan. quia hoc est species intercessionis fœminis interdita: dicto SC. l. 8. ff. ad SC. Vellejan. l. 4. §. 7. C. eod. Lauterb. §. 50. Quin & alicubi moribus introductum, ut ne quidem pro debito proprio regulariter hypothecam constituere possint sine curatorum vel mariti, seu curatoris conjugalis consensu; uti de foro Saxonico & Würtembergico testatur Lauterb. §. 51. & apud illum de hac generali consuetudine ubique ferè locorum in Germania, Gallia, Italia, Hispania recepta Wi-
bel.